

Савчук Олена Олександрівна
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри екологічного права
Національного юридичного
університету
імені Ярослава Мудрого,
науковий співробітник НДІ ПЗІР
НАПрНУ

АКТУАЛЬНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ КЛАСТЕРИЗАЦІЇ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день особливою складністю відзначаються проблеми формування кластерних утворень у природноресурсному секторі, який безпосередньо пов'язаний з природним базисом розвитку національного господарства. І тут, як ніде, має бути забезпечено систему превентивних заходів, що унеможливають марнотратне використання природних благ [1, с. 8].

Поступовий перехід від адміністративно – командної системи організації лісгосподарювання до ринково орієнтованої обумовлює необхідність пошуку і вибору ефективних форм взаємодії суб'єктів господарювання у сфері раціонального використання, відтворення і охорони лісових

ресурсів. Даний аспект актуалізується з точки зору реалізації принципів сталого розвитку регіональних лісових комплексів, екосистемного управління лісоресурсним потенціалом на міжгалузевій основі. При цьому багатоцільове використання і відтворення лісових ресурсів у регіональному розрізі вимагає формування інтегрованих підприємницьких структур, орієнтованих на узгодження і реалізацію лісо-еколого-економічних інтересів, зокрема, лісових і аграрних підприємств різних форм власності і господарювання [2, с. 132].

Ліси України займають площу 9573,9 тис. га, що забезпечує показник лісистості на рівні 15,9%. Найбільш лісистими регіонами України є Закарпатська (656,7 тис. га, або 51,4%), Івано-Франківська (571,0 тис. га; 41,0%), Рівненська (729,3 тис. га; 36,4%) та Житомирська (1001,6 тис. га; 33,6%) адміністративні області, тоді як найнижчі показники мають Херсонська (116,3 тис. га; 4,1%), Миколаївська (98,2 тис. га; 4,0%) та Запорізька (101,0 тис. га; 3,7%) області. За показником лісистості Україна поступається більшості європейських країн, зокрема Фінляндії (64,7%), Швеції (60,3%), Італії (32,7%), Німеччині (30,1%), Польщі (28,6%), Франції (27,6%) та ін. [3, с. 51].

Досвід країн ЄС свідчить, що кластеризація є однією з умов підвищення конкурентоспроможності економіки регіону та держав [4]. На даний час в країнах Європи більш ніж 1000 представників лісового сектору активно залучені до процесу інноваційного розвитку, який зорієнтований на кластеризацію виробництва з таких напрямків: лісове господарство; обробка деревних матеріалів; виробництво целюлози та паперу; біоенергетика; спеціалізовані види лісової продукції [5].

Застосування на практиці кластерного підходу в Україні є необхідною умовою для виходу з економічної кризи, відродження вітчизняного виробництва, підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку регіонів, досягнення високого рівня економічного зростання та конкурентоспроможності [6, с. 8].

Державним органам влади потрібно підтримувати пілотні кластерні проекти, створити сприятливе середовище шляхом нормативно-правового регулювання, проводити та підтримувати реформи лісового господарства, підтримувати запровадження різних форм власності на ліси, розробляти програми розвитку, стимулювати придбання природоохорон-

ної лісогосподарської техніки, запровадити ведення лісового господарства методами наближеного до природи лісівництва, створити сприятливий інвестиційний клімат, залучати приватний сектор до виконання лісогосподарських робіт тощо.

Важливу роль у створенні лісового кластера повинні відігравати громадські організації шляхом здійснення громадського контролю за станом лісових ресурсів регіону, залучення їхніх представників до кластерних об'єднань, участі у розвитку «зеленого» туризму. Крім того, громади повинні бути залучені до планування ведення лісового господарства. Так, швейцарсько-український проект FORZA пропонує підхід дворівневого планування, що полягає в розробленні Плану розвитку громади на основі використання природних ресурсів, який повинні враховувати лісівники під час формування Плану ведення лісового господарства [7].

Отже, запровадження кластеризації лісового господарства в сучасних умовах є необхідною для підвищення ефективності інноваційно-інвестиційного розвитку, економічного зростання та відродження економіки України.

Список використаних джерел:

1. Гнатюк Н. Кластери зеленого туризму об'єднують людей та регіони / Н. Гнатюк. Економіст. 2008. №10. С. 18.

2. Мішеніна, Г. А. Застосування кластерних моделей в організації господарювання лісоресурсної сфери на регіональному рівні [Текст] / Г. А. Мішеніна. Міжнародна стратегія економічного розвитку регіону : матеріали доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Суми, 18–20 травня 2011 р. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : СумДУ, 2011. С. 132–134.

3. Лєгеза Ю. О. Адміністративно-правові засади публічного управління у сфері використання природних ресурсів. Дис. доктора юрид. наук. Запоріжжя, 2018. 512 с.

4. Аналітична записка «Щодо державної політики підтримки розвитку аграрних кластерів в Україні». Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/760/>

5. Соколенко С. І. Інвестиційний та інноваційний розвиток Карпатського регіону – кластер лісової і деревообробної промисловості [Електронний ресурс] / С. І. Соколенко. – Режим доступу : <http://ucluster.org/>

sokolenko/2009/04/investicijnyj-ta-innovacijnyj-rozvytok-karpatskogo-regionu-klasterlisovoj-i-derevoobrobnoj-promyslovosti/

6. Богашко О. Л. Дослідження регіональної інноваційної політики зарубіжних країн, заснованої на кластерному підході. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. 2016. Вип. 15. С. 8–11.

7. Формування кластерної політики в Карпатському регіоні обговорюють у Львові // Український лісовод. – 2008. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lesovod.org.ua/node/2990>